4
Vragenuur: Vragen Voortman

Vragen van het lid Voortman aan de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, bij afwezigheid van de minister van Buitenlandse Zaken, over **het bericht "Turkse grenswacht schiet Syrische vrouwen en kinderen dood"**.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks):
Voorzitter. Opnieuw zijn wij opgeschrikt door berichten dat Turkije schiet op vluchtelingen die vanuit Syrië de grens proberen over te steken. Mensen vluchten voor oorlogsgeweld en zij vinden Turkse kogels. Ditmaal komt het bericht van het Syrisch Observatorium voor de Mensenrechten. Het zou gaan om één man, vier vrouwen en drie kinderen. Dit nieuws staat niet op zichzelf. Vorige maand bevestigde Human Rights Watch dat Turkse grenswachten op vluchtelingen schieten om te voorkomen dat zij de grens oversteken. Het bericht van het Syrisch Observatorium voor de Mensenrechten past in die lijn. Nederland is als onderdeel van de Europese Unie medeverantwoordelijk voor de migratiedeal die met Turkije is gesloten. Los daarvan hebben wij de morele verantwoordelijkheid om de internationale rechtsorde te bewaken. Wij kunnen dus niet zwijgen en stilzitten terwijl er op vluchtelingen wordt geschoten. GroenLinks wil daarom dat het kabinet via de Europese Unie een onafhankelijk onderzoek laat instellen. Daar hebben meerdere partijen in de Kamer al eerder om gevraagd. Er is een motie van de ChristenUnie aangenomen waarin de regering wordt opgeroepen de UNHCR te laten toezien op de naleving van de deal met Turkije. Daar hoort ook een goed onderzoek bij. Toen ik laatst de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie daarom vroeg, kreeg ik het antwoord dat de UNHCR zo niet werkt.

De Kamer moet kunnen controleren wat er in Turkije gebeurt, nu Nederland daar indirect medeverantwoordelijk voor is. Deelt de minister de mening van GroenLinks dat de Kamer moet controleren welke mensenrechtenschendingen in Turkije plaatsvinden tegen vluchtelingen? Is zij bereid, al dan niet samen met EU-collega's, een onderzoek in te stellen naar de berichten over het beschieten van vluchtelingen in Turkije, zowel van het Syrisch Observatorium voor de Mensenrechten als van Human Rights Watch? Wanneer kan de Kamer dat onderzoek verwachten?

Ik geef graag alvast aan de minister mee dat ik niet zit te wachten op antwoorden zoals we die de afgelopen weken vaker kregen, zoals "de deal is door de Europese Commissie gesloten en dus ligt de controletaak daar" of "we hebben het aan de Turkse regering gevraagd en die ontkent alles". We praten hier over een regime dat met de week meer dictatoriale gedragingen vertoont. Ik hoop dat de minister een gevoel van urgentie laat zien om de waarheid in Turkije daadwerkelijk te achterhalen. De afgelopen weken hebben wij die urgentie gemist. Graag krijg ik antwoord op mijn vragen.

Minister **Ploumen**:
Voorzitter. Ik zeg mevrouw Voortman na dat de berichten die we hebben gehoord heel zorgelijk en verdrietig zijn. Wij zijn natuurlijk op zoek gegaan naar eventuele bevestiging van die berichten. Op dit moment hebben wij daar geen harde informatie over kunnen verkrijgen. Via de Europese Commissie en via internationale organisaties bevragen we nu Ankara over deze berichten. Ik voel die urgentie ook. Ik zeg mevrouw Voortman heel graag toe dat Nederland ook zelf rechtstreeks contact zal opnemen met Ankara, dus niet alleen maar via de Europese Unie, om over deze berichten te spreken en te horen welke duiding de Turkse autoriteiten er zelf aan geven. De Turkse autoriteiten hebben laten weten dat de berichten niet kloppen. Nogmaals, het lijkt mij goed om ook rechtstreeks met hen in contact te treden. Ik zal de Kamer daar dan ook heel graag schriftelijk nader over informeren.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks):
De minister geeft aan dat er is geprobeerd om de berichten te verifiëren. Ik hoor graag van haar hoe dat is gebeurd en waar navraag is gedaan.

We hebben dit eerder meegemaakt naar aanleiding van een onderzoek van Amnesty en Human Rights Watch. Toen gaf haar collega-minister Koenders aan: we hebben dat gevraagd aan Turkije en ze ontkennen alles. Ik vind dat in dit geval niet meer genoeg. Ik wil heel graag van de minister horen dat zij samen met EU-collega's een onderzoek gaat instellen naar de berichten over het beschieten van vluchtelingen door Turkije. Dat is het minste wat we kunnen doen. Vragen aan Turkije hoe het zit, vind ik echt veel te weinig. Graag krijg ik de bevestiging van de minister dat er een onderzoek komt naar deze berichten en naar de eerdere berichten over het beschieten van vluchtelingen door de Turkse grenswacht.

Minister **Ploumen**:
Zoals ik al zei, zijn we voortdurend in gesprek met organisaties om de algemene situatie in het oog te houden. Ik herhaal mijn toezegging; dat lijkt mij een stap die we nu moeten zetten. Wij hebben via Europese Commissie navraag gedaan en ook via organisaties. Ik ga daarmee door, maar ik zal ook heel graag zelf contact opnemen met de Turkse autoriteiten en dit met hen bespreken.

Collega Koenders en collega Dijkhoff hebben in een recent AO uitvoerig stilgestaan bij de problematiek aan die grens. Daarom zal ik dat nu niet doen. Laat wel gezegd zijn dat het een complexe situatie is en dat het goed is dat de Turkse overheid en de UNHCR goed samenwerken. De UNHCR heeft een versterkte rol gekregen. Mevrouw Voortman verwees naar het antwoord dat mijn collega Koenders gaf over de rol van de UNHCR. Het is niet aan ons om die rol ineens te veranderen. Nogmaals, er is een versterkte samenwerking. De UNHCR geeft aan dat hij de ruimte krijgt die nodig is.

Mevrouw **Voortman** (GroenLinks):
De minister knikt begripvol en ze geeft antwoord, maar het antwoord is: we gaan in overleg met Turkije en we werken allemaal goed met elkaar samen. Het punt is dat Turkije dit steeds ontkent. We moeten er op een of andere manier achter komen of dit klopt. We hebben op een of andere manier uitsluitsel nodig. Ik vind het dus belangrijk dat de minister hier aangeeft dat ze dat onderzoek gaat doen. Nederland, het Nederlandse kabinet althans, steunt deze

migratiedeal met Turkije. De Europese Unie, waar Nederland op dit moment nog voorzitter van is, steunt hem. Dan kun je niet zeggen: we vragen het even na, we werken samen met de UNHCR. Er moet een onafhankelijk onderzoek komen of deze berichten kloppen. Dat is gewoon belangrijk voor alle betrokkenen. Ik wil dat van de minister horen. Van de week hebben we hier nog een debat over. Ook dan zal het zeker aan de orde komen. Zij kan hier echter niet stil blijven staan door te zeggen: we vragen het na bij Turkije en dat is het. Dat vind ik echt veel te mager. Ik wil meer urgentie zien bij dit kabinet.

Minister **Ploumen**:
Volgens mij was mijn eerste zin dat wij via de Europese Commissie, via ngo's en via internationale organisaties Ankara bevragen over dit incident, zoals we dat helaas ook met andere betreurenswaardige incidenten hebben moeten doen. Nogmaals, ik zeg heel graag toe dat ik daarover in contact treed met Ankara. Dat is niet "even vragen". Daarmee doet u een dergelijke missie — zo u wilt — echt tekort. Het lijkt me belangrijk dat we dat doen en we in die contacten met Ankara zo veel mogelijk informatie verzamelen, ook om te horen wat zij van de zaak weten.

De heer **Voordewind** (ChristenUnie):
Ook voor mij hoeft de minister niet zozeer navraag te doen bij Ankara, want die antwoorden kennen we. Ik zou de minister wel willen vragen om bij de UNHCR na te vragen of de geluiden die we nu van het Observatoire krijgen herkend worden. Eerdere geluiden waren er natuurlijk van Human Rights Watch en Amnesty International. Is de minister bereid om de Kamer te informeren over de observaties van de UNHCR met betrekking tot het schieten op vluchtelingen? Als dat het geval is, dan weten we van dit kabinet dat het dat onacceptabel zou vinden. Is de minister daartoe bereid?

Minister **Ploumen**:
Tot nu toe is gebleken dat die berichten niet bevestigd kunnen worden door de UNHCR.

Mevrouw **Gesthuizen** (SP):
Mag ik de minister dan vragen wat er sinds de 19de wel is gebeurd? Dit nieuws heeft ons natuurlijk niet pas vanochtend bereikt. Is er bijvoorbeeld contact gelegd met Human Rights Watch? Is er bijvoorbeeld contact gelegd met Amnesty International? Is er contact gelegd met de Syrische groeperingen, met de vluchtelingenorganisaties ter plaatse of mensen die noodhulp verlenen in die regio? Wat is de uitkomst daarvan geweest? Als dat nog niet is gebeurd, dan vraag ik me echt af of dit kabinet de waarheid wel wil kennen.

Minister **Ploumen**:
Ik vind het vervelend, maar ik heb al twee keer gezegd dat wij via de Europese Commissie, via internationale organisaties en via ngo's Ankara bevragen over dit incident. Er wordt ruim geconsulteerd. Dat is ook terecht, want het is een ernstige zaak. Ik vind het verwijt dat dit met te weinig urgentie zou gebeuren echt niet terecht, want het is een ernstige zaak. Die moet onderzocht worden. Dat doen we nu ook, want we bevragen Ankara.

De heer **Sjoerdsma** (D66):
Ik moet helaas wel concluderen dat er met te weinig urgentie wordt onderzocht, want dit is niet het eerste incident, het is niet het tweede incident en ook niet het derde incident. Deze acht slachtoffers staan niet op zich. We staan inmiddels op 60 slachtoffers, zou ik deze minister willen voorhouden. Als de minister zegt dat het onderzocht wordt, dan wil ik haar vragen: wanneer krijgen wij een onafhankelijk onderzoek naar deze incidenten? Zij mag de organisatie uitzoeken.

Minister **Ploumen**:
Ik val in herhaling, want hier is natuurlijk terecht over gesproken in het algemeen overleg met minister Koenders en staatssecretaris Dijkhoff. Ik heb hier de vragen die daar gesteld zijn. Nederland heeft gezegd dat het goed is als de UNHCR een rol heeft. Die heeft de berichten tot nu toe niet kunnen bevestigen. Nogmaals, wij blijven met hen in gesprek, via de Commissie. We blijven met de internationale ngo's in gesprek. Natuurlijk rapporteer ik de Kamer graag, ook over de uitkomsten van het directe contact dat wij zullen hebben met Ankara.

De **voorzitter**:
Dank u wel.